

El llenguatge

L'adverbialització (II)

Així com un adjectiu modifica un nom, un adverbi modifica un verb, un adjectiu o un altre adverbi: un animal veloç i corria veloçment. Tenint, doncs, com tenen, una funció anàloga, no és gens estrany que la majoria dels adverbis provinguin dels adjectius, a partir dels quals en podem formar un nombre indeterminat afegint la terminació *ment* a la seva forma del femení. Però no tots els adjectius tenen aquesta capacitat per a la formació d'un adverbi, alguns perquè revesteixen una forma que sembla que ho rebutgi i d'altres perquè a causa del significat no els escau de generar frases que expressin una manera de fer o qualsevol altra circumstància. Així, és la forma i no el sentit d'un adjectiu com *sublim* el que no li ha permès de produir un adverbi de manera, però l'adverbialització d'aquest adjectiu es realitza amb la frase d'una manera *sublim*. I si bé de dret hem fet dretament no hem obtingut però un adverbi anàleg amb el seu antònim esquerre: és que dretament prové de dret significant «recte», «just», «directe», i no com a contrari de esquerre.

Alguns adjectius —generalment monosíl·labs— poden usar-se com adverbis, però són més aviat pocs i, encara, aquest ús només és possible amb certs verbs, amb els quals, de fet, formen frases fetes, que en alguns casos ja podrien ésser considerades locucions verbals: saltar alt, parlar baix, jugar brut, pagar o costar car, veure-hi clar, parlar clar, agafar fort, treballar fi, aguantar ferm, saber greu, passar just, anar llarg, parlar mal, jugar net, mirar o filar prim i pocs més. I encara que l'adverbialització dels adjectius és un procés latent en el llenguatge, i resulta certament difícil d'establir límits precisos, no sembla desencertat d'indicar que fora dels casos establerts, caldria més aviat evitar l'ús adverbial de certs adjectius en frases que sentim o que llegim algun cop com «escriuen fàcil», «actuen dur», «treballen correcte», «comp. en ràpid», «lluiten brau», etc., en lloc de escriuen fàcilment, actuen durament, treballen correctament, componen ràpidament, lluiten bravament, o bé, recorrent a d'altres procediments d'adverbialització a què ja ens hem referit, amb facilitat, amb duresa, d'una manera correcta, etc.

Albert Jané